

Undantagshantering och interna avbrott

ARM Cortex-M4 "exceptions", programmering av undantagshantering

Ur innehållet:

- Faults

- Software traps

- Avbrott från interna enheter, "Systick"

Läsanvisningar:

- Arbetsbok kap 6

- STM32F4xx Cortex M4 programming manual

  - Kap 2.3 "Exception model"

  - SCB, sidor 206-227

Exception Handling

“Undantagshantering” är det sammanfattande begreppet för när normal sekventiell exekvering inte kan, eller ska, fortsätta.

Detta är föranlett av någon “exceptionell” händelse i systemet.

Ett inledande exempel på undantagshantering:

Vi vet att ARM-processorns load/store- instruktioner optimerats genom att inte kunna referera word (4 bytes) på en udda address.

Men vi kan enkelt skriva ett program som gör det, vad händer då?


```
@ exception_unhandled.asm
```

```
start:
```

```
    LDR    R0,=0x20001001
```

```
    LDR    R0, [R0]
```

```
    NOP
```

```
void main(void)
```

```
{
```

```
    int *ip, i;
```

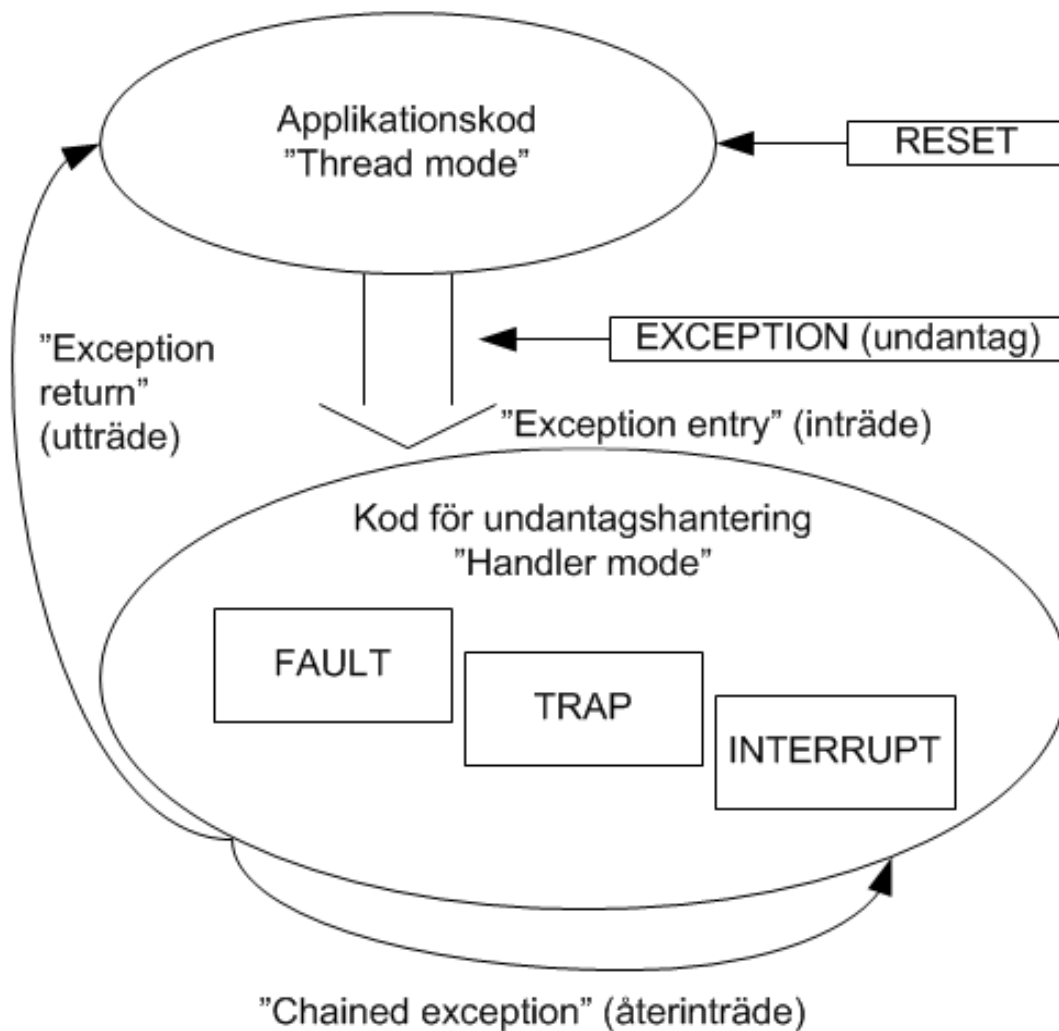
```
    ip = (int *) 0x20001001;
```

```
    i = *ip;
```

```
}
```

This is an address to
a short NOT to an int!

Exception handling - "exception"

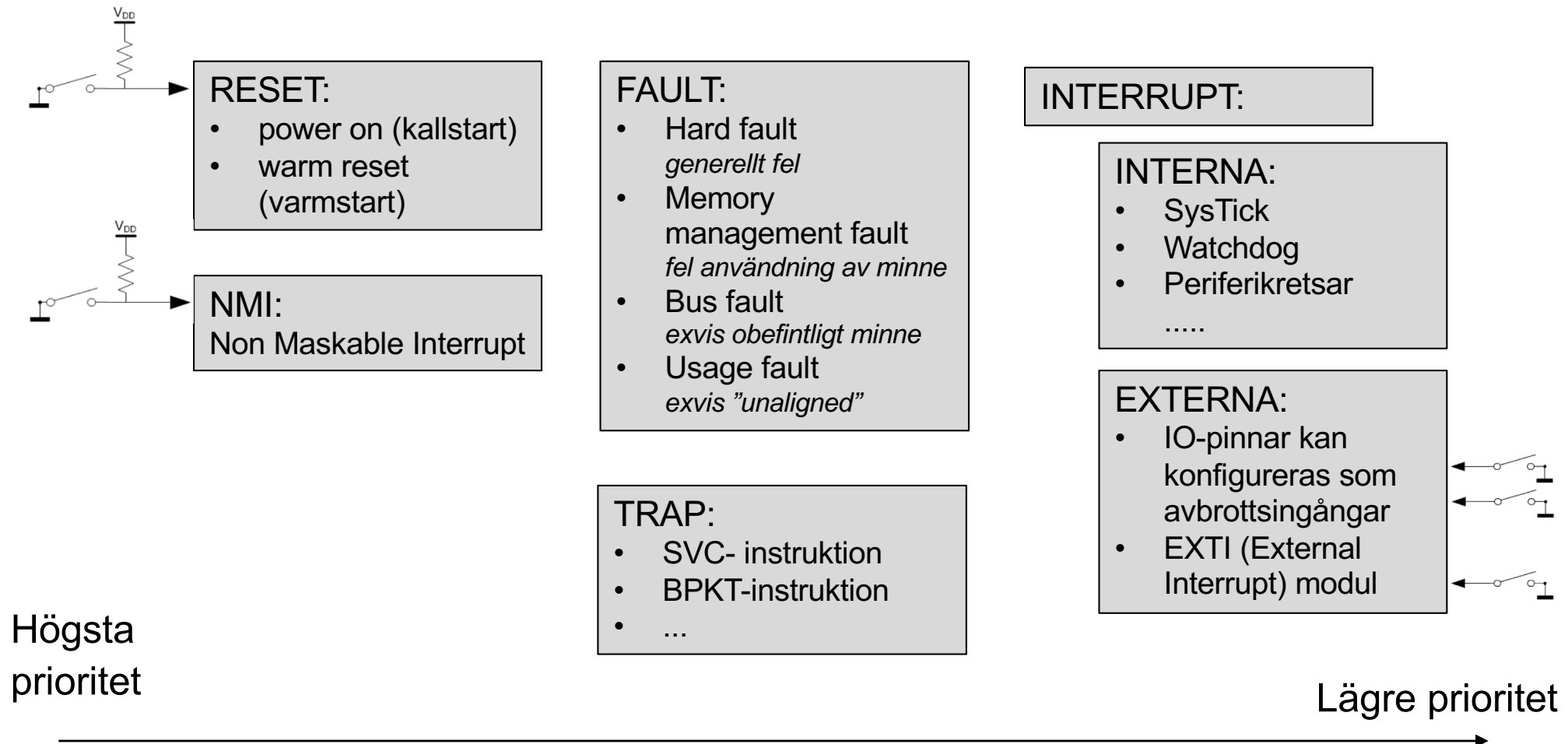

Med "undantag" menar vi här en rad olika typer av händelser:

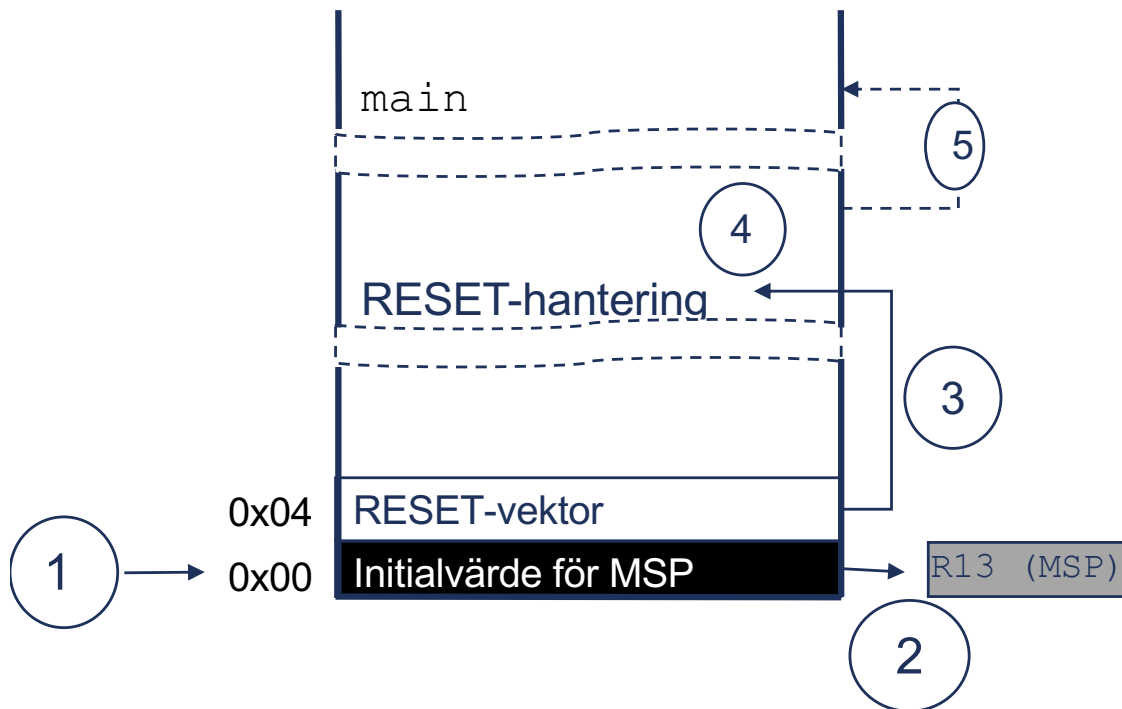
- **RESET (återstart):**
  - *power on* (kallstart)
  - *warm reset* (varmstart)
- **FAULT:**
  - Exekveringsfel – kan inte fortsätta
- **TRAP:**
  - Programmerat avbrott, initierat av maskininstruktion
- **INTERRUPT:**
  - Hårdvarusignalerat avbrott

Exception type

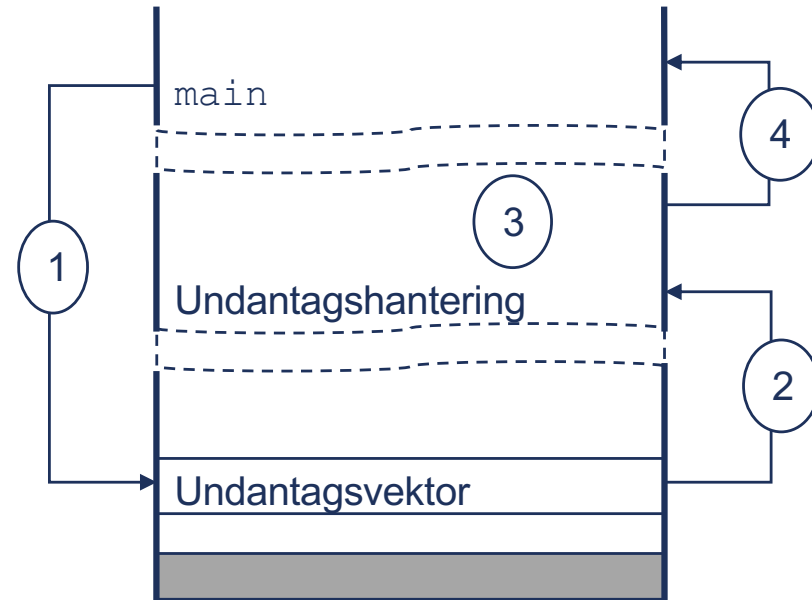
De olika undantagstyperna har en naturlig, fallande prioritet

Exception execution

1. Återstart (Reset aktiverad)
2. Ladda MSP (Main Stack Pointer) från adress 0x00
3. Ladda RESET-vector från adress 0x04
4. RESET-hantering exekveras i "Thread mode"
5. Systemets huvudprogram startas

1. Något undantag inträffar
  - Pågående instruktion utförs klart
  - Vektortabellen adresseras
2. Den specifika undantagsvektorn hämtas
3. Undantagshantering i "Handler Mode"
4. Återgång efter undantagshantering

Vector table

Anger position för de olika undantagsvektorer.

De 16 första positionerna är samma för alla Cortex-M4.

Resten av tabellen är specifik för den aktuella microcontrollern.

	.	.	.	Reserverad stack	0x0000 0000
	-3	fixed	Reset	Reset	0x0000 0004
	-2	fixed	NMI	Non maskable interrupt. The RCC Clock Security System (CSS) is linked to the NMI vector.	0x0000 0008
	-1	fixed	HardFault	All class of fault	0x0000 000C
	0	settable	MemManage	Memory management	0x0000 0010
	1	settable	BusFault	Pre-fetch fault, memory access fault	0x0000 0014
	2	settable	UsageFault	Undefined instruction or illegal state	0x0000 0018
	.	.	.	Reserved	0x0000 001C - 0x0000 002B
	3	settable	SVCall	System service call via SWI instruction	0x0000 002C
	4	settable	Debug Monitor	Debug Monitor	0x0000 0030
	-	-	-	Reserved	0x0000 0034
	5	settable	PendSV	Pendable request for system service	0x0000 0038
	6	settable	SysTick	System tick timer	0x0000 003C
0	7	settable	WWDG	Window Watchdog interrupt	0x0000 0040
1	8	settable	PVD	PVD through EXTI line detection interrupt	0x0000 0044
2	9	settable	TAMP_STAMP	Tamper and TimeStamp interrupts through the EXTI line	0x0000 0048
3	10	settable	RTC_WKUP	RTC Wakeup interrupt through the EXTI line	0x0000 004C
4	11	settable	FLASH	Flash global interrupt	0x0000 0050
5	12	settable	RCC	RCC global interrupt	0x0000 0054
6	13	settable	EXTI0	EXTI Line0 interrupt	0x0000 0058
7	14	settable	EXTI1	EXTI Line1 interrupt	0x0000 005C
8	15	settable	EXTI2	EXTI Line2 interrupt	0x0000 0060
9	16	settable	EXTI3	EXTI Line3 interrupt	0x0000 0064
10	17	settable	EXTI4	EXTI Line4 interrupt	0x0000 0068
...					
...					
...					
81	88		FPU	FPU global interrupt	0x0000 0184

Exception handling - details

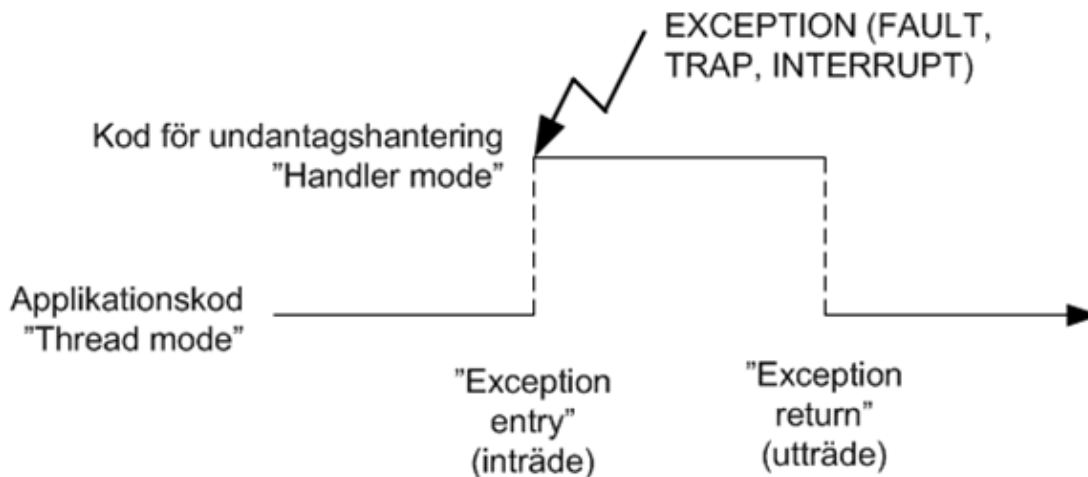
"Inträdet" hanteras automatiskt av processor.
 "Utträdet" initieras och handhas av programvaran (undantagsrutinen)

Utträde:

Återställ avbruten processorstatus ("restore context")

Återställ PC från LR. Det speciella EXC_RETURN värde som då hamnar i PC avkodas.

Registerinnehåll återställs då från stacken varvid PC får rätt återhoppadress.

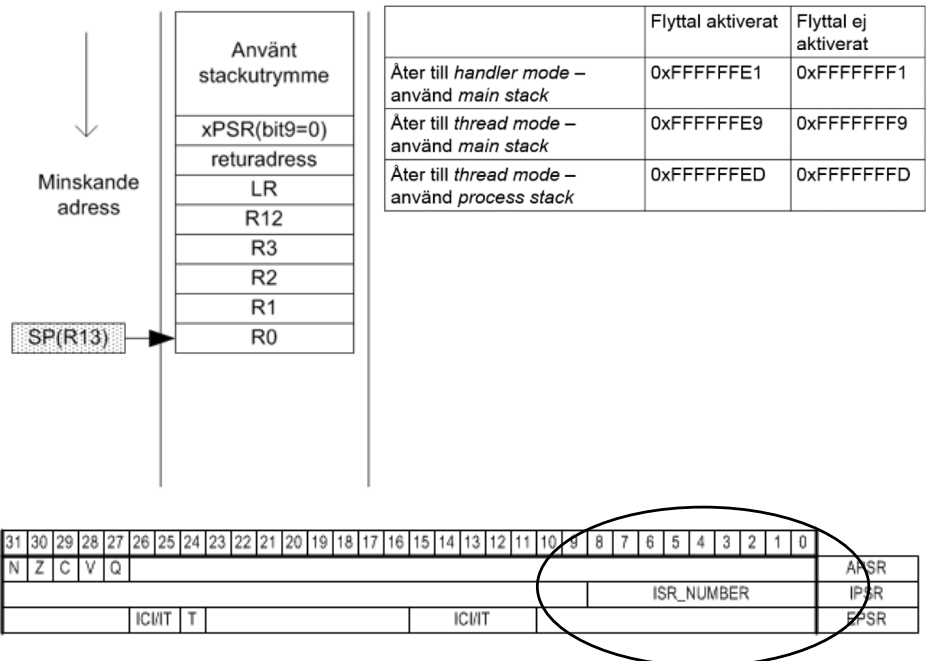
Inträde:

Spara aktuell processorstatus ("save context"), dvs.

- Spara registerinnehåll på stacken
- Sätt nytt speciellt innehåll i LR (EXC_RETURN) baserat på processorstatus

Ändra processorstatus för undantagshantering

- Sätt undantagsnummer i PSR
- Placera undantagsvektor i PC

Relocation of the vector table

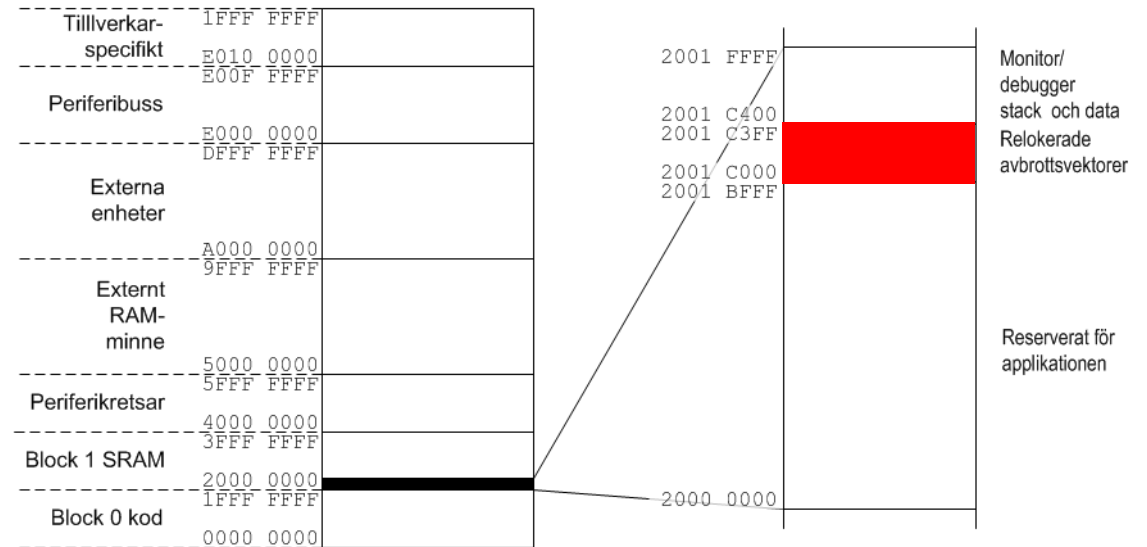
Vektortabellen startar på address 0 i minnet (Alltid RO-minne) ....

... men kan relokeras så att vektorerna hamnar i RWM, exempelvis:

```
#define SCB_VTOR ((unsigned long *)0xE00ED08)
```

```
*SCB_VTOR = 0x2001C000;
```

System Control Block (SCB) 0xE00ED00
Vector Table Offset Register (VTOR) 0x8

EXEMPEL: Initiera avbrottsvektor "usage fault"

0	settable	Memory management	0x0000 0010
1	settable	BusFault	Pre-fetch fault, memory access fault
2	settable	UsageFault	Undefined instruction or illegal state
.	.	.	Reserved
3	settable	SVCall	System service call via SWI

```
void usage_fault_handler( void );
```

```
...
```

```
*((void (**)(void) ) 0x2001C018 ) = usage_fault_handler;
```

Return from interrupt

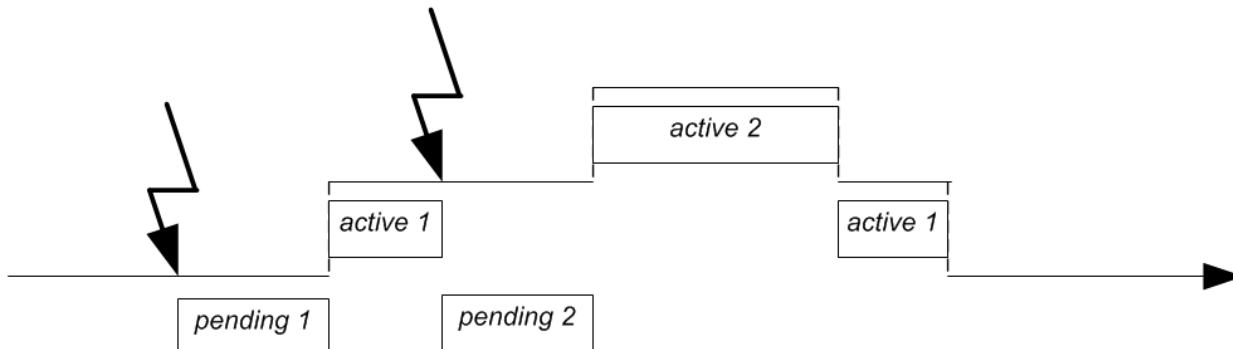
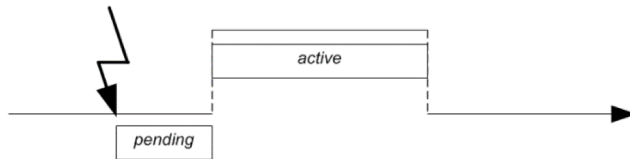
Värdet i LR (EXC_RETURN) anger detaljerna för återställning av stack och PC efter avbrott

	Flyttal aktiverat	Flyttal ej aktiverat
Åter till <i>handler mode</i> – använd <i>main stack</i>	0xFFFFFFE1	0xFFFFFFFF1
Åter till <i>thread mode</i> – använd <i>main stack</i>	0xFFFFFFE9	0xFFFFFFFF9
Åter till <i>thread mode</i> – använd <i>process stack</i>	0xFFFFFED	0xFFFFFED

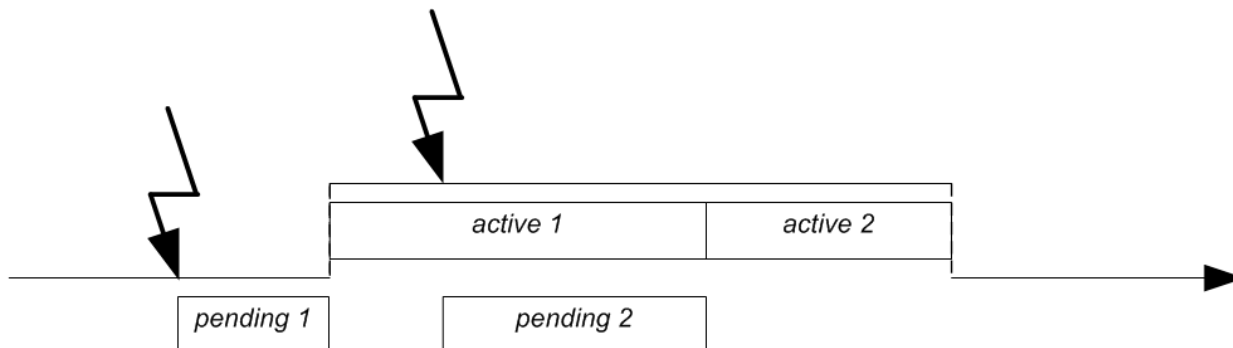
- ☐ Kan återvända från avbrott med följande instruktioner då PC laddas med “det magiska värdet” 0xFFFF_FFFX
  - LDR PC, ...
  - LDM/POP   då PC ingår i registerlistan
  - BX LR   mest vanligt, typiskt retur från en subrutin
- ☐ Om inga ytterligare avbrott avvaktar:
  - återställs stack och tillstånd baserat på EXC_RETURN
- ☐ Om avbrott avvaktar:
  - återställning av stack/tillstånd fördröjs (“tail-chaining”)
  - avvaktande avbrott betjänas

Interrupt priority

Flera avbrott, *pending*, *active* och *prioriteter*

Avbrott 2 har högre prioritet,
ytterligare “context switch”

Avbrott 2 har lägre prioritet,
“tail-chained” interrupt

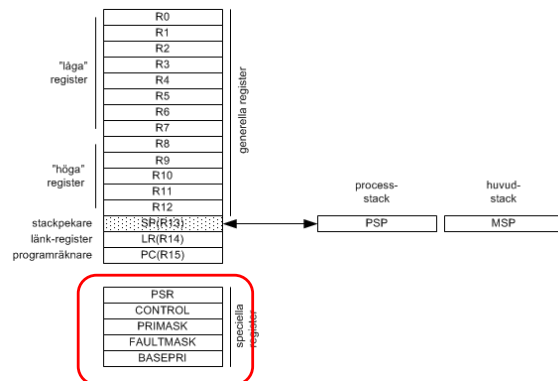
Special registers

Speciella register används för att ange:

- Om flyttalsprocessor ska aktiveras
- Vilken stack som används
- Vilken exekverings-mode som används
- Om avbrott ska betjänas

EXEMPEL:

```
void __setCONTROL( unsigned int val)
{
    __asm(
        " MSR    CONTROL, R0\n"
    );
}
```


31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
N	Z	C	V	Q															ISR_NUMBER								APSR					
																ISR_NUMBER												IPSR				
					IC/IIT		T						IC/IIT							EPSR												

31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
																								F S P				CONTROL			

31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
																																M	PRIMASK

31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
																																M	FAULTMASK

31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0				
																								PRIORITY								BASEPRI			

Mask exceptions

I undantagsrutinen kan man tillfälligt höja den egna prioriteten till högsta nivå genom att sätta prioritetsmasken i PRIMASK till 1.

```
void disable_interrupt( void )
{
    __asm(
        " CPSID I\n"
    );
}
```

Undantagsrutinen måste då också återställa prioritetsmasken till 0 innan återgång. I annat fall kommer alla framtida avbrott att blockeras.

The different states of the processor

Handler (undantagshantering)/Thread mode (normal exekvering), sköts automatiskt av processorn.

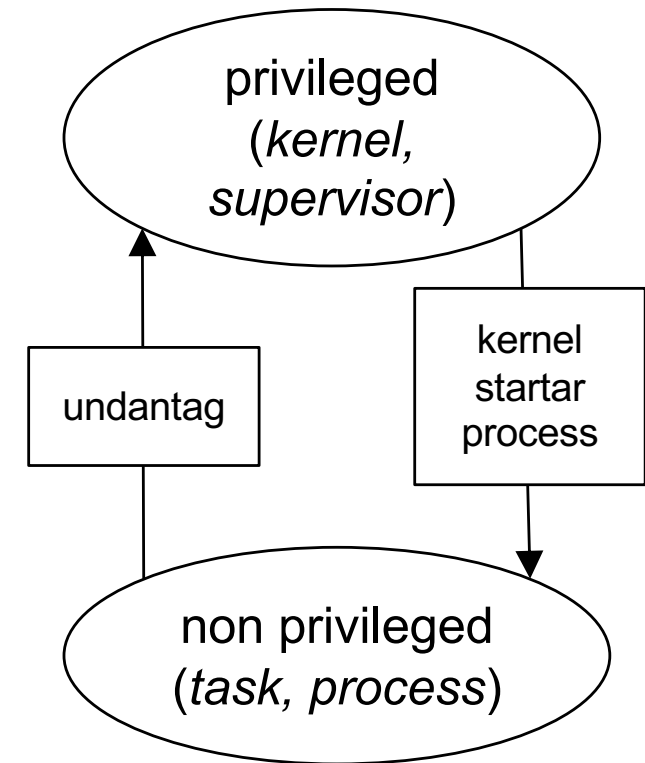
För att underlätta konstruktion av operativsystem finns också: *Privileged/Non-privileged state*, kan programmeras.

I *Non-privileged state* fungerar *priviligierade* instruktioner som NOP.

Main stack/Process stack – kan programmeras, processorn använder olika fysiska register (MSP eller PSP) som stackpekare.

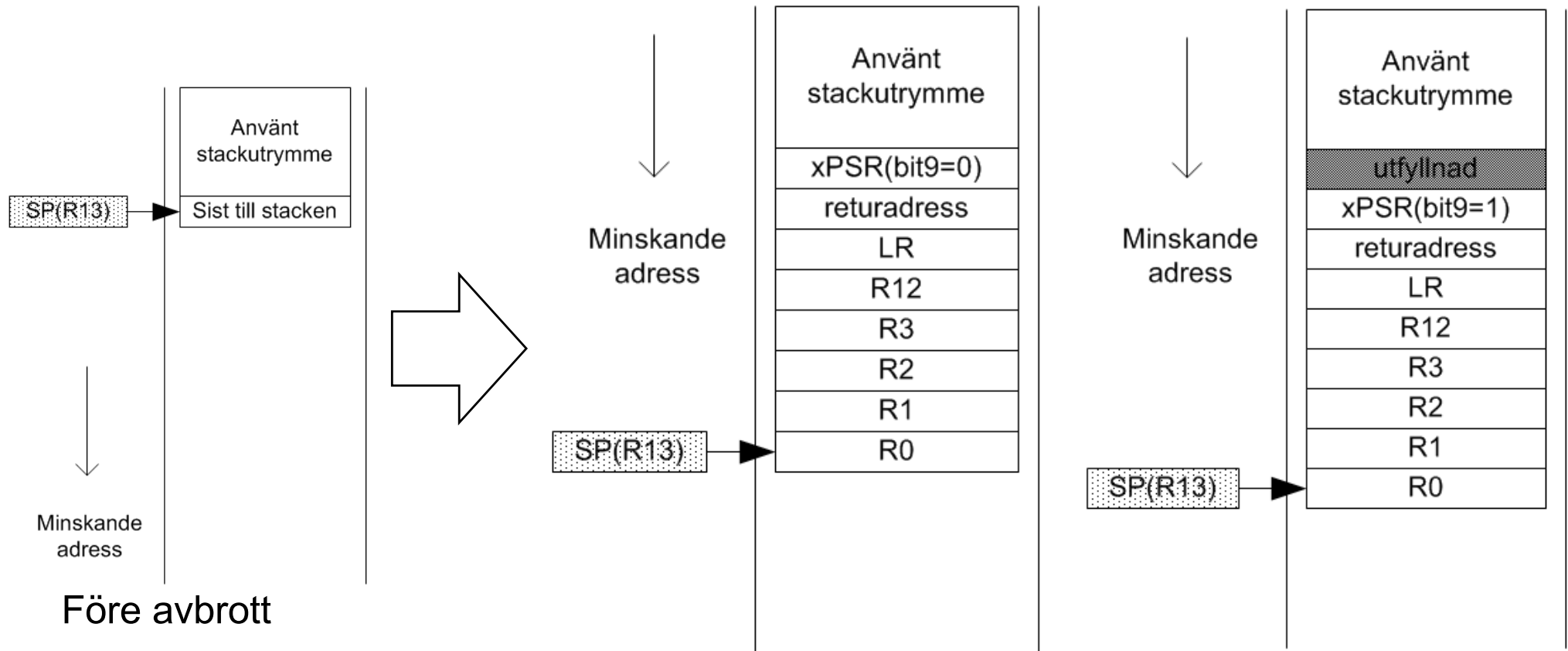
Operativsystemets programvara (*kernel*) exekveras med alla resurser tillgängliga (priviligierat).

Applikationsprogrammet exekveras i en begänsad miljö (icke privilegierat), övervakad av *kernel*.

Ej aktiverad flyttalsenhet

The stack in the interrupt function

Processorn fyller automatiskt ut med 4 bytes om detta skulle krävas för att SP ska innehålla adress på adress jämnt delbar med 8. Detta indikeras med att bit9 i PSR sätts till 1.

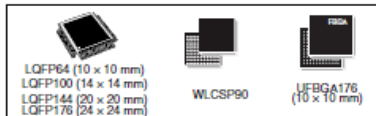
Internal interrupts

STM32F405xx STM32F407xx

ARM Cortex-M4 32b MCU+FPU, 210DMIPS, up to 1MB Flash/192+4KB RAM, USB OTG HS/FS, Ethernet, 17 TIMs, 3 ADCs, 15 comm. interfaces & camera

Datasheet - production data

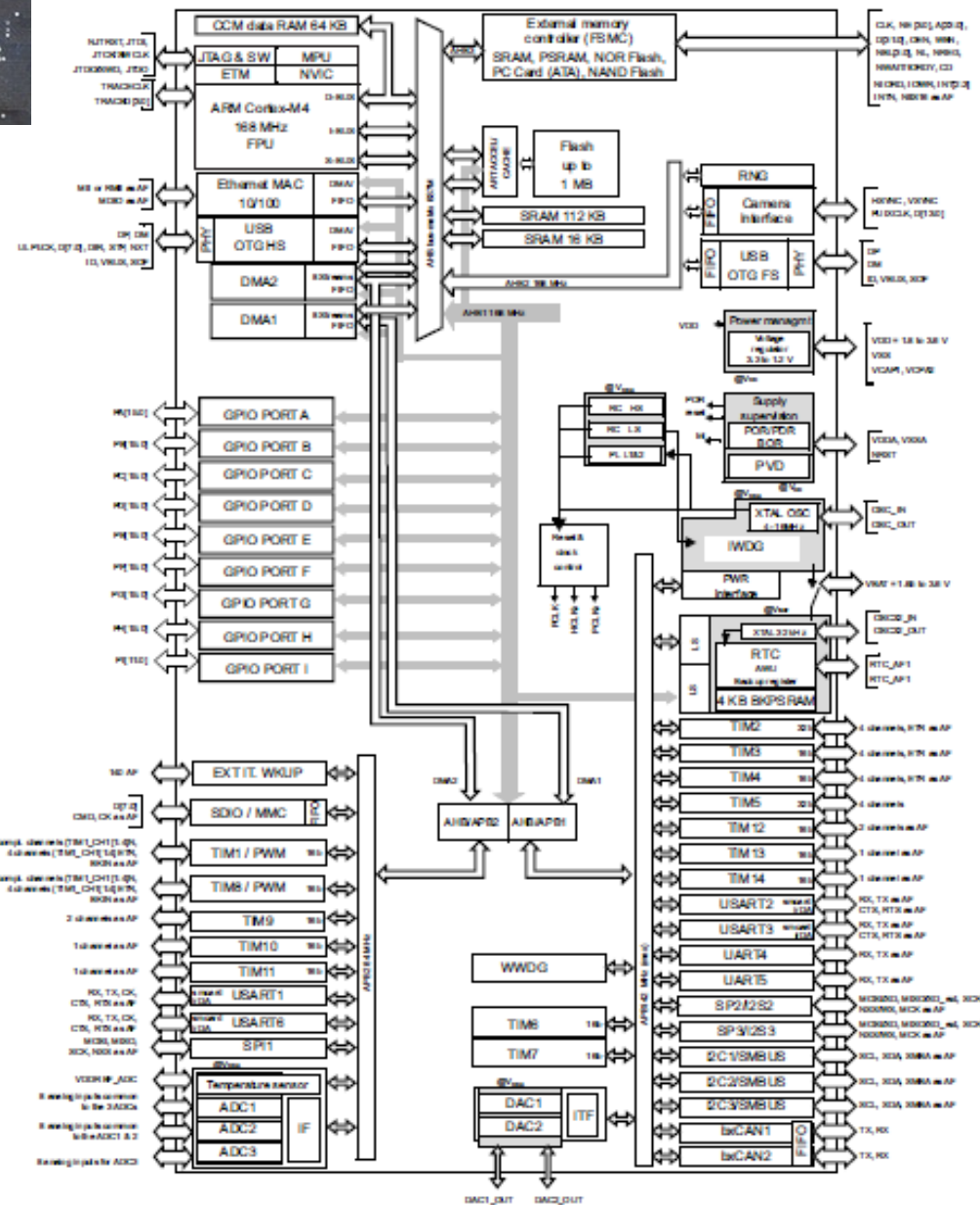
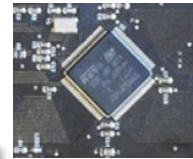
Features

- Core: ARM 32-bit Cortex™-M4 CPU with FPU, Adaptive real-time accelerator (ART Accelerator™) allowing 0-wait state execution from Flash memory, frequency up to 168 MHz, memory protection unit, 210 DMIPS/1.25 DMIPS/MHz (Dhrystone 2.1), and DSP instructions
- Memories
  - Up to 1 Mbyte of Flash memory
  - Up to 192+4 Kbytes of SRAM including 64-Kbyte of CCM (core coupled memory) data RAM
  - Flexible static memory controller supporting Compact Flash, SRAM, PSRAM, NOR and NAND memories
- LCD parallel interface, 8080/6800 modes
- Clock, reset and supply management
  - 1.8 V to 3.6 V application supply and I/Os
  - POR, PDR, PVD and BOR
  - 4- to 26 MHz crystal oscillator
  - Internal 16 MHz factory-trimmed RC (1% accuracy)
  - 32 kHz oscillator for RTC with calibration
  - Internal 32 kHz RC with calibration
- Low power
  - Sleep, Stop and Standby modes
  - V_{BAT} supply for RTC, 20x32 bit backup registers + optional 4 KB backup SRAM
- 3x12-bit, 2.4 MSPS A/D converters: up to 24 channels and 7.2 MSPS in triple interleaved mode
- 2x12-bit D/A converters
- General-purpose DMA: 16-stream DMA controller with FIFOs and burst support
- Up to 17 timers: up to twelve 16-bit and two 32-bit timers up to 168 MHz, each with up to 4

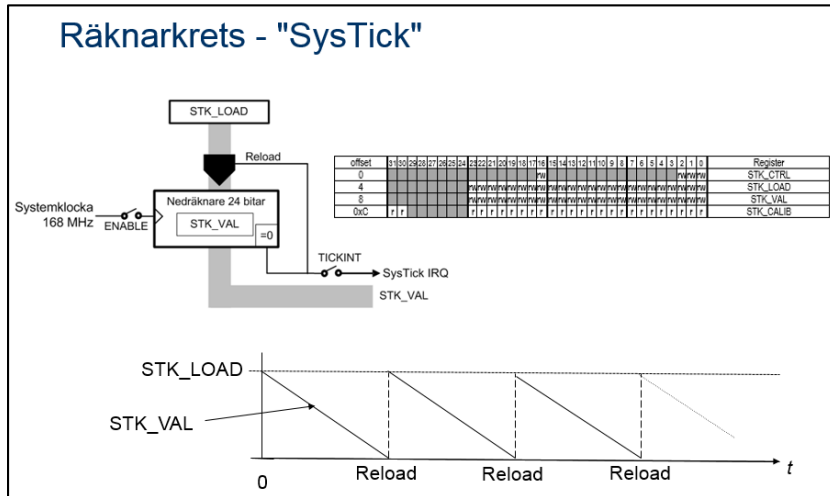
- IC/OC/PWM or pulse counter and quadrature (incremental) encoder input
- Debug mode
  - Serial wire debug (SWD) & JTAG interfaces
  - Cortex-M4 Embedded Trace Macrocell™
- Up to 140 I/O ports with interrupt capability
  - Up to 136 fast I/Os up to 84 MHz
  - Up to 138 5 V-tolerant I/Os
- Up to 15 communication interfaces
  - Up to 3 x I²C interfaces (SMBus/PMBus)
  - Up to 4 USARTs/2 UARTs (10.5 Mbit/s, ISO 7816 interface, LIN, IrDA, modem control)
  - Up to 3 SPIs (42 Mbit/s), 2 with muxed full-duplex I²S to achieve audio class accuracy via internal audio PLL or external clock
  - 2 x CAN interfaces (2.0B Active)
  - SDIO interface
- Advanced connectivity
  - USB 2.0 full-speed device/host/OTG controller with on-chip PHY
  - USB 2.0 high-speed/full-speed device/host/OTG controller with dedicated DMA, on-chip full-speed PHY and ULP
  - 10/100 Ethernet MAC with dedicated DMA: supports IEEE 1588v2 hardware, MII/RMII
- 8- to 14-bit parallel camera interface up to 54 Mbytes/s
- True random number generator
- CRC calculation unit
- 96-bit unique ID
- RTC: subsecond accuracy, hardware calendar

Table 1. Device summary

Reference	Part number
STM32F405xx	STM32F405RG, STM32F405VG, STM32F405ZG, STM32F405QG, STM32F405QE
STM32F407xx	STM32F407VG, STM32F407IG, STM32F407ZG, STM32F407VE, STM32F407ZE, STM32F407IE

"SysTick" with interrupt...

Algoritm:

STK_CTRL = 0	Återställ SysTick
STK_LOAD =	CountValue
STK_VAL = 0	Nollställ räknarregistret
STK_CTRL = 5	Starta om räknaren
Vänta till COUNTFLAG=1	
STK_CTRL = 0	Återställ SysTick

"Blockerande" – ty programmet kan inte göra något annat än vänta....

STK_CTRL Status och styrregister

offset	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	Register
0																rw														rw	rw	rw	STK_CTRL

Bit 16: (COUNTFLAG):

Biten är 1 om räknaren räknat ned till 0. Biten nollställs då registret läses.

Bit 2: (CLKSOURCE) biten är 1 efter RESET:

0: Systemklocka/8

1: Systemklocka

Bit 1: (TICKINT): Aktivera avbrott

0: Inget avbrott genereras.

1: Då räknaren slagit om till 0 genererar SysTick avbrott.

Anm: Man kan programvarumässigt undersöka om räknaren räknat ned till 0 genom att kontrollera biten COUNTFLAG, det är alltså inte nödvändigt att använda avbrottsmekanismen.

Bit 0: (ENABLE) Aktivera räknare

Då ENABLE ettställs laddas värdet från STK_LOAD till STK_VAL och räknaren börjar räkna ned. Då räknaren nått 0, ettställs COUNTFLAG och proceduren upprepas.

0: Räknare deaktiverad

1: Räknare aktiverad

Algoritm:

STK_CTRL = 0	Återställ SysTick
STK_LOAD =	CountValue
STK_VAL = 0	Nollställ räknarregistret
STK_CTRL = 7	Starta om räknaren

Avbrott genereras då COUNTFLAG=1

"Icke-blockerande" – ty programmet kan fortsätta med att exekvera "parallell" kod

EXAMPLE: Interrupt from "SysTick"

Skapa en fördröjningsfunktion med en global variabel i form av ett "meddelande".

Visa hur ett testprogram kan använda funktionen för att åstadkomma fördröjning i en bunden programslinga *utan att blockeras*.

Testprogrammet ska tända en diodramp under den tid fördröjningen varar.

Vi löser på tavlan...

```
void init_app( void )
{
    /* Initiera port D ... */
    *((void (**)(void) ) 0x2001C03C ) = systick_irq_handler;
}

#define DELAY_COUNT 10000

void main(void)
{
    init_app();
    *GPIO_ODR_LOW = 0;
    delay( DELAY_COUNT );
    *GPIO_ODR_LOW = 0xFF;
    while(1)
    {
        if( systick_flag )
            break;
        /* "Parallell kod" ... */
    }
    *GPIO_ODR_LOW = 0;
}
```